

Introductie

Het document dat momenteel voor u ligt is de visie op de wijk Feijenoord gezien door de Wijkraad Feijenoord voor de komende jaren.

De nieuwe wijkraad is na de verkiezingen in maart 2022 vliegend van start gegaan. Na een vlotte inwerkperiode kwamen er vele wijk- en stadszaken op ons af en de inzet hierop was maximaal. Dit tezamen met de nieuw aangestelde wijkcoördinator die ons, ongeacht haar blanco instap op de begeleiding van **'drie' (3)** nieuwe wijkraden, optimaal ondersteuning heeft geboden.

Als nieuwe wijkraad hebben wij ons het afgelopen jaar met hart en ziel ingezet voor onze wijk, dit soms met vallen en opstaan voor met name de nieuw verkozen wijkraadsleden. Als ondersteuning en advisering van het gemeentelijk college hebben wij ons dit nieuwe bestuursstelsel eigen proberen te maken daar waar het kon. Na een vlotte inwerkperiode kwamen er vele wijk- en stadszaken op ons af en dienden wij daarnaast ook bezig te zijn met het exploreren van de kaderlijnen naar waar en hoe onze werkzaamheden de maximale inzet kunnen bereiken voor de wijk Feijenoord.

Het jaar 2022 stond in het teken van de versoepelingen van de Covid-maatregelen en een invulling te geven aan het nieuw tot stand gekomen programma *'Wijk aan Zet'*. De insteek hierop leverde heel veel kandidaten op bij de verkiezingen onder maatschappelijk en politiek betrokken Rotterdammers voor de nieuwe te kiezen wijkraden. Onze wijkraad is nu een afspiegeling van en voorzien van verschillende vertegenwoordigers uit de wijk. Allen met een andere achtergrond, sterke en zwakke punten en verschillende missies en visies. Het verlangen om de wijkbewoners van Feijenoord zo effectief mogelijk te vertegenwoordigen is wat ons allen bindt. Een schakel te zijn tussen de wensen en eisen van onze bewoners enerzijds en het gemeentelijk apparaat anderzijds. Dit wijkakkoord zal in het teken staan van wat geschiedenis is en de verschillende ontwikkelingen die onze mooie en historische wijk te wachten staan.

Historie wijk Feijenoord vanaf 1825

In het jaar **2025** is het precies **tweehonderd jaar** geleden dat pionier Gerhard Moritz Roentgen als eerste Rotterdamse ondernemer de sprong over de Maas waagde en in en rond het in onbruik geraakte Pesthuis op het eiland Fijen'Oord de **'Fabriek van de Nederlandsche Stoomvaart Maatschappij'** vestigde. Deze machinefabriek zal in de jaren daarop uitgroeien tot het eerste en grootste havenbedrijf van het land. Deze sprong over de rivier was daarmee het eerste prille begin van de enorme expansie van de haven aan de zuidelijke rivieroever, waardoor de stad Rotterdam uiteindelijk kon uitgroeien tot de grootste haven van de wereld. Dit mede door de hier gecreëerde nieuwe werkvoorziening, waardoor vele 'werkloze' arbeidsmigranten uit eigen land en ver daarbuiten zich hier in onze wijk vestigden. Vele bewoners van onze wijk zijn de noeste arbeiders van toen in ruste, hun nazaten en/of het hier geboren kroost. Zij zijn mede grondleggers van onze huidige stadseconomie. Na vele decennia van 'wegkijken' is de tijd daar voor een blijk van waardering en erkentelijkheid aan onze bewoners vanuit de stad.

Dit is een ondergewaardeerd stuk historie van onze stad waar wij graag, als wijk en wijkraad, voor het jaar **2025** de aandacht op willen gaan vestigen. Wij zien ook graag dat de Gemeente Rotterdam dit wapenfeit mede zal omarmen en dit in alle glorie kenbaar gaat maken.

De meer recente historie

In **2011** publiceerde de Veldacademie haar onderzoeksrapport [Rapport Verbinden en overbruggen](#) en [Presentatie Leefvelden wijkconferentie Feijenoord](#). Papier is geduldig! Dit rapport van **twalf jaar geleden** en vele andere experimenten en onderzoeken gericht op de wijk Feijenoord hadden namelijk ook gisteren het levenslicht kunnen zien. Alle hierin genoteerde aandachtspunten, wensen, conclusies en adviezen staan vandaag de dag nog ter in- of vervulling: 'Veel woorden, geen daden'.

De Gemeentelijke overheid neemt en wil te graag de supervisie over allerlei wijkzaken die wellicht beter en efficiënter opgepakt kunnen worden door de eigen inwoners en zodoende naar eigen tevredenheid uitgevoerd of opgelost. Vertrouw op het inzicht en de kracht van zelforganisatie, ga ervan uit dat het goed komt en lever hiertoe alleen de gewenste noodzakelijke middelen om dit te realiseren en te versterken. Deze middelen kunnen bestaan uit fysieke medewerking en ondersteuning vanuit het ambtelijk apparaat, maar ook het beschikbaar stellen van reëel financieringsbudget om daadwerkelijk zaken te kunnen concretiseren. Dit met honderd procent zekerheid dat de stad veel geld zal besparen, de bewoners het vertrouwen teruggeeft in de overheid en de wijk daadwerkelijk op een hoger plan zal brengen.

Zoals duidelijk naar voren komt in verschillende bestuurskundige en politicologische onderzoeken, is burgerparticipatie in het politiek proces van zeer groot belang. Dit kan worden gemotiveerd door de wijkbewoners directe belanghebbenden te maken in het beleids- en bestuursproces van projecten en ontwikkelvisies in de wijk. Dit kan enkel gedaan worden door het toekennen van enige mate van autonomie en zeggenschap aan bewoners. Zodra bij bewoners het vermoeden ontstaat van desinteresse in wensen, geleverde kritiek en/of ideeën aan de Gemeente en beleidsmakers, dan zal dit altijd links- of rechtsom leiden tot teleurstelling en tot afhaken. Waarvan akte met de tragisch lage opkomst (36%) tijdens de laatste gemeentelijke verkiezingen

Een aantal voorbeelden van gemeentelijk beleid uit de recente geschiedenis

'De vergroening van het Jalonplein/Persoonsdam staat al vijftien jaar op het verlanglijstje. In 2018 start de experimentele wijkraad met een lobby om deze tegelvlakte nu daadwerkelijk te transformeren tot een groene oase. Het neemt uiteindelijk ruim drie jaar in beslag om dit voorstel van nul te verheffen naar ruim 900.000 euro. Er vindt bewonersparticipatie plaats en ook de wijkraad geeft, mede op basis hiervan, een gevraagd advies. In het gepresenteerde definitieve uitvoeringsplan is geen enkele ingebrachte wens van de bewoners of advies van de wijkraad meegenomen.'

Oh, oké.... maar toch blij dat er nu werkelijk iets concreets gaat gebeuren...

'Een plek voor jongeren is een lang gekoesterde wens. We schrijven 2020: vanuit de 'herstelaanpak' worden nu tien jongerenhubs gerealiseerd, waaronder één in de wijk

Feijenoord. Zonder overleg met de wijk wordt vlot een 'geschikt' pand aangereikt door de Gemeente en staat inmiddels al twee jaar ter beschikking. Iedereen (in de startblokken. Wat blijkt? Voor deze 'herstelaanpak' is geen (structureel) budget beschikbaar en er ontbreekt een goed doordacht plan van aanpak.'

Oh, oké.... maar toch blij dat het misschien ooit gaat gebeuren...

'Het NPRZ bestaat inmiddels tien jaar en de wijk Feijenoord heeft binnen dit programma de status van 'Focuswijk'. Helaas moeten wij constateren dat onze wijk in de afgelopen tien jaar geen enkele concrete bijdrage, invulling of aandacht heeft mogen ontvangen vanuit deze organisatie. De afgelopen jaren heeft de vorige en huidige wijkraad meermaals met de organisatie van het NPRZ rond de tafel gezeten. In deze gesprekken zijn allerlei wijkzaken benoemt waar het NPRZ een rol in had of zou kunnen vervullen, maar dit bleef tot op heden zonder resultaat.'

Oh, oké.... in de hoop dat andere focuswijken wel profijt hebben gehad...

Dit zijn enkele voorbeelden uit de dagelijkse praktijk van de wijk Feijenoord en de interactie met het gevoerde gemeentelijk beleid. Dit wijkakkoord tussen de wijkraad Feijenoord en de Gemeente Rotterdam vraagt vooral om meer inzet, vertrouwen, begrip, inzicht, logica en daadkracht. De wijkraad Feijenoord staat klaar om dit wijkakkoord tot wasdom te brengen, wil hiertoe graag de samenwerking aangaan met en hoopt dat deze schreeuw om aandacht weerklank krijgt bij Burgemeester en wethouders, de Gemeenteraad en beleidsmakers.

Wijk Feijenoord tussen nu en honderd jaar verder

'Wijk aan Zet' is de slogan en de basis van dit wijkakkoord. Een wijkraad (bestaande uit gewone bewoners die door de wijk uitverkoren zijn om namens hen het woord te mogen voeren) behoort uitgerust te worden met armslag, slagkracht, zeggenschap en enig mandaat. Best eng, maar noodzakelijk.

Zo had de wijkraad in haar vorige bezetting bijvoorbeeld goed inzicht in, overzicht op en kennis van de meest actieve bewoners in de wijk. Dit o.a. door haar adviseringsrol bij de ingebrachte bewonersinitiatieven. De huidige wijkraad heeft op dit vlak haar eerste jaar in volledige onwetendheid doorgebracht. Buiten het ontnemen van de adviserende rol, kreeg zij zelfs geen toegang meer tot de ingediende plannen, wie waar mee bezig was of wie iets wilde ondernemen in de wijk. Een onbegrijpelijke wijziging vanuit ons perspectief bezien.

Belangrijkste voorwaarde voor een wijkraad is te kunnen communiceren met wijkbewoners. Voor dit moment ligt de organisatie en uitvoering van communicatiemiddelen geheel bij de wijkraadsleden zelf (buiten de gemeentelijke communicatie uitingen). De wijkraad heeft dit eigenhandig, naast haar overige taken, opgepakt en initieerde o.a. een wijkkrant, een wijkwebsite en een sociaalmedia platform. Nu beschikt de wijk over een professionele gemeentelijke 'wijknetwerker'. De functietitel 'wijknetwerker' lijkt de opdracht in zich te hebben om een daadwerkelijk wijknetwerk op te zetten in de breedste zin van het woord. De taak lijkt zich nu meer te richten op het individu dan op de samenleving als geheel. Het kunnen uitwisselen van informatie en kennis tussen bewoners is onmisbaar en ook de basis voor een goed functionerende wijkraad. Om de wijkraad te ontlasten zien wij graag dat de

functie van de 'wijknetwerker' een nadere taakomschrijving krijgt waarin het organiseren van 'wijkcommunicatie' de basis vormt.

Om onszelf en de bewoners goed te kunnen informeren heeft de wijkraad behoefte aan helderheid en transparantie rond alle (toekomstige) ontwikkelingen in en rond de wijk. Bestemmingsplannen zijn vaak technisch ondoorgrondelijk en ver achterlopend op de actualiteit, wanneer deze uiteindelijk onder ogen komen. Zo loopt de wijkraad meermaals achter de feiten aan, zijn de plannen al in vergevorderd stadium, is 'klankborden' met bewoners vaak niet meer mogelijk en reageren met een advies eigenlijk al geen optie meer.

Zo staat de wijk (blijkens onofficiële plantekeningen) een bombardement van hoogbouw te wachten met duizenden nieuwe toekomstige bewoners. Gezien de historische bouwopzet van de wijk vraagt nieuwbouw om een passende bouwnorm qua hoogte en uitstraling. Het in aanbouw zijnde 'Hefkwartier' is bijvoorbeeld qua schaal een goede aanvulling op de bestaande wijk. De hier gerealiseerde bouw sluit met haar zes woonlagen aan op de bestaande wijk. Een enkel hoger object is ook goed in te passen, maar een Piekstraat met een aaneenschakeling van wolkenkrabbers maakt dat de wijk als geheel in de schaduw komt te liggen. Daarnaast heeft de wijk voor dit moment geen of weinig voorzieningen voor de huidige bewoners en voldoet ook voor nu niet aan de vraag. De toekomstige aanwas met duizenden nieuwe bewoners vraagt dan ook om een gedegen toekomstvisie met aanvulling van infrastructuur op velerlei vlak. Zo is er vooralsnog weinig attentiewaarde en/of concrete oplossing voor de toekomstige parkeercapaciteit van alle heilige koeien (auto's) die de nieuwe bewoners met zich mee gaan brengen. De Gemeente geeft in allerlei publicaties aan dat iedereen binnenkort op de fiets springt. De ingezette bezuinigingen op het stedelijk openbaar vervoer en de huidige vage infrastructurele stedelijke maatregelen geven geen optimistisch beeld van een lokale overheid die werkelijk zicht heeft op de (nabije) toekomst. Zowel de wijkraad als de wijkbewoners zien de problemen op zich afkomen, maar vinden hiertoe geen gehoor bij de beleidsmakers.

De RET is zichtbaar het openbaar vervoer in de stad aan het afschalen, alles gericht op bezuiniging en efficiëntie. Dit valt niet te rijmen met de stad autoluw te willen maken, wegen om te vormen naar eenbaanswegen, met nu al verkeersinfarcten tot gevolg en vastlopende hulpdiensten. Onlogisch en visieloos beleid. Het opheffen van de busroute op en rond het Noordereiland is hierbij een voorbeeld van een veelzeggende misser. Ook onze wijk stond op dit vlak al veel te wachten met het inmiddels afgewende plan voor de bouw van het nieuwe stadion en de invulling van Feyenoord City. Op de korte termijn gaat de Laan op Zuid van mei tot december 2023 dicht en de enige twee omleidingsroutes lopen langs de (eenbaansweg) Korte Stadionweg/Oranjeboomstraat of via de omweg Zuidplein. U kunt zelf bedenken welke (snelste) route men het eerst zal kiezen vanaf het Brienoord knooppunt. Daarnaast is het hierbij voorgestelde tijdelijke openbaar vervoerplan ontoereikend voor onze inwoners. In vele denktank bijeenkomsten heeft de wijkraad zich gemanifesteerd met oplossingen en adviezen. Het Roseknoop Team dulde geen tegenspraak en stelde alles in de hand te hebben. In de door hen uitgebrachte informatiebrochure gaan we allemaal met de (deel)fiets of ander deelvervoer en neemt de reistijd met het openbaar vervoer 'maar' een extra uurtje in beslag. Het lijkt of deze beleidsmakers op een andere planeet leven.

Zet in op een openbaar vervoersnetwerk gericht op de komende vijftig jaar á honderd jaar in een stad opschalend naar één miljoen inwoners. Een HOV-buslijn door de Maastunnel is in deze niet van deze tijd en zeker geen innovatieve oplossing als er al in 1944 (79 jaar geleden) elektrische Trolleybussen proefritten maakten door de Maastunnel. Een ontoereikende nieuwe stadsbrug als goedkoop alternatief voor een tunnel met alle functies is hierbij ook een doorn in het oog. Korte termijn en voor een dubbeltje op de eerste rang, dat is het voortzetten van Rotterdamse historisch beleid. Helaas moeten wij u herinneren aan het veelzeggende spreekwoord: "Goedkoop, is duurkoop".

We gaan ook weer terug naar de zo ooit verguisde 'vermammoetisering'. Zoals de geplande megaonderwijsinstelling annex superbuurthuis 'Cultuur&Campus' in Charlois. Deze 'innovatieve' samenklontering van alle hogescholen en universiteiten in één 'iconisch' gebouw gaat onze jeugd verheffen tot megadisciplinaire zwaargewichten. Dit alles voor een slordige 300 miljoen euro aan stichtingskosten (naar Rotterdamse begrippen standaard op te lopen tot minimaal één derde extra kosten). Bij en na de presentatie van dit plan zijn vele vraagtekens geplaatst door wijkraden en bewoners. Er is bijvoorbeeld geen of weinig budget beschikbaar om een Huis van de Wijk te voorzien van structurele culturele activiteiten, bibliotheken zijn uit de wijken verdwenen of gecentraliseerd op grote afstand van vele wijken, jongerencentra zijn allen wegbezuinigd, bewonersorganisaties afgeschoten, Duimdroppen opgeheven en omgevormd naar (nog) niet functionerende mobiele pleintteams, speelplekken (Stampioenstraat/Dukdalf) verdwijnen door verdichting of sluiten door gebrek aan beheerbudget (Odillia) en groen mogen we met 'zakgeld' vooral zelf doen.

De stem van Rotterdam gaat verloren

Het voorgaande komt allemaal in de buurt van eigengereid en onlogisch beleid en bestuur. Economie en leefbaarheid strijden hierbij om het hardst. 'Wijk aan Zet' zonder oog en oor voor de realiteit van bewoners, nu en straks, is een heilloze weg. Participatie is leuk, maar als het voor vele bewoners niet het toekomstig effect heeft zoals zij dit graag zien of mogen ervaren, dan heeft dit uiteindelijk weinig zin. Werkelijk 'zeggenschap' is hierin het toverwoord, hoe moeilijk dit ook zal zijn met bijna 700.000 meningen.

'Rotterdam laat je horen', dat is de expliciete vraag van de Gemeente. Bij deze!

Wijkraad Feijenoord